

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część CXX. — Wydana i rozesłana dnia 22. sierpnia 1916.

Treść: (№ 260. i 261.) 260. Rozporządzenie, dotyczące „Galicyjskiego miejskiego wojennego zakładu kredytowego“.
— 261. Rozporządzenie cesarskie o zaopatrywaniu ludności w niezbędne przedmioty zapotrzebowania.

260.

Rozporządzenie Ministerstwa skarbu w porozumieniu z Ministerstwem sprawiedliwości z dnia 2. sierpnia 1916,

dotyczące „Galicyjskiego miejskiego wojennego zakładu kredytowego“.

Na zasadzie rozporządzenia cesarskiego z dnia 10. października 1914, Dz. u. p. Nr. 274, zarządza się:

§ 1.

„Galicyjski miejski wojenny zakład kredytowy“ (Städtische Kriegskreditanstalt für Galizien [Haličyjskij wojennyj zakład kredytowyj dla mist]), którego utworzenie i zadania reguluje statut wydany przez Ministerstwo skarbu, posiada charakter osoby prawnej i ma być jako kupiec zaprotokołowanym w sądzie handlowym swej siedziby.

§ 2.

To rozporządzenie wchodzi w życie w dniu ogłoszenia.

Hochenburger wir.

Letk wir.

261.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 21. sierpnia 1916

o zaopatrywaniu ludności w niezbędne przedmioty zapotrzebowania.

Na zasadzie § 14. ustawy zasadniczej z dnia 21. grudnia 1867, Dz. u. p. Nr. 141, postanawiam, co następuje:

Artykuł 1.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 7. sierpnia 1915, Dz. u. p. Nr. 228, którem wydaje się postanowienia co do zaopatrywania ludności w niezbędne przedmioty zapotrzebowania, zmienia się i uzupełnia; będzie ono tedy opiewało, jak następuje:

Stwierdzanie zapasów.

§ 1.

Upoważnia się polityczną władzę krajową do tego, aby bez naruszenia osobnych postanowień, jakie istnieją co do poszczególnych przedmiotów zapotrzebowania, zarządzała w każdym poszczególnym przypadku albo też w powtarzających się regularnie odstępach czasu stwierdzanie ilości zapasów niezbędnych przedmiotów zapotrzebowania.

Pod niezbędnymi przedmiotami zapotrzebowania rozumie się przytem, jak zresztą w ogólności w niniejszem rozporządzeniu cesarskiem, towary służące do zaspokojenia koniecznych potrzeb życiowych dla ludzi i na pożywienie dla zwierząt domowych, jak również rzeczy, z których takie towary się wytwarza.

§ 2.

Po ogłoszeniu takiego zarządzenia obowiązani są wytwórcy, handlarze, domy składowe i przedsiębiorstwa komunikacyjne, utrzymujące w zapasie niezbędne przedmioty zapotrzebowania we własnych lub cudzych ubikacjach, albo przechowujące je dla innych, donieść politycznej władzy powiatowej o ilości i rodzaju zapasów w ciągu oznaczonego w obwieszczeniu terminu.

Kto przechowuje zapasy, do kogo innego należące, jest obowiązany do wymienienia osoby uprawnionej do rozporządzania nimi.

Polityczna władza powiatowa ma prawo także bez poprzedniego obwieszczenia zażądać od poszczególnych osób lub przedsiębiorstw, obowiązanych do udzielania wyjaśnień, aby podały swe zapasy w pewnym oznaczonym terminie.

Polityczna władza krajowa ma prawo ograniczyć w obwieszczeniu stwierdzanie zapasów do tej kategorii obowiązanych do udzielania wyjaśnień, co do których na podstawie rozmiarów ich przedsiębiorstwa można przypuszczać, że posiadają większe zapasy, albo upoważnić przy ogłaszaniu obwieszczenia polityczne władze powiatowe do tego rodzaju ograniczenia.

Władza polityczna może w każdej chwili zapasy oglądać, a w razie zaniechania doniesienia lub uskutechnienia go niezgodnie z prawdą, stwierdzić je na koszt strony.

§ 3.

Kto nie dostarczy żądanych od niego dat w ciągu wyznaczonego terminu, kto wzbrania się odpowiedzieć na skierowane do niego pytania lub da odpowiedź nieprawdziwą, będzie karany grzywną do dwu tysięcy koron, albo aresztem do trzech miesięcy, o ile czyn ten nie podlega surowszej karze.

Zaopatrywanie ludności w niezbędne przedmioty zapotrzebowania.

§ 4.

Minister spraw wewnętrznych, a w nagłych przypadkach polityczna władza krajowa może — bez naruszenia zakresu działania centralnych instytucji, utworzonych w celu gospodarczego zarządzania takimi przedmiotami zapotrzebowania — zażądać od wytwórców i handlarzy zapasów

niezbędnych przedmiotów zapotrzebowania (§ 1., ustęp 2.) dla krajów, powiatów i gmin celem zaopatrzenia ludności, oraz zobowiązywać wytwórców i handlarzy do dostawy, jeśli by inaczej zaopatrzenie ludności w takie przedmioty zapotrzebowania było zagrożone.

Minister spraw wewnętrznych może zarządzić, że to prawo rekwiizycji będzie wykonywane także na rzecz zakładów i przedsiębiorstw, przeprowadzających zarządzenia aprowizacyjne w interesie publicznym.

§ 5.

Przed powzięciem decyzji należy — w razach koniecznych w najkrótszej drodze — wejść w porozumienie z zarządem wojskowym.

Co do przedmiotów zapotrzebowania, znajdujących się w przechowaniu publicznych domów składowych lub publicznego przedsiębiorstwa komunikacyjnego, zarządzenie takie (§ 4.) może być wydanem tylko za zezwoleniem Ministra spraw wewnętrznych.

Polityczne władze krajowe i powiatowe mogą jeszcze przed powzięciem decyzji zarządzić zabezpieczenie towarów.

§ 6.

Wynagrodzenie za zażądane towary w razie, jeśli dobrowolna ugoda nie przyjdzie do skutku, ma ustanowić sąd w postępowaniu niespornem przy współudziale zastępców tych instytucji, na rzecz których żąda się zapasów i o ile możliwości posiadaczy zapasów, po wysłuchaniu rzeczoznawców.

Rzeczoznawców należy z reguły zawezwać z pośród stale zaprzysiężonych rzeczoznawców.

Jeżeli dla pewnego towaru ustanowiona jest cena maksymalna, w takim razie wynagrodzenie nie może jej przekraczać; zresztą należy ustanowić wynagrodzenie wedle stosownej ceny.

Do rozstrzygnięcia powołanym jest sąd powiatowy, w którego okręgu znajdują się zażądane towary. Zarządzenie można zacząć rekurssem w ciągu ośmiu dni. Przeciw rozstrzygnięciu drugiej instancyi nie jest dalszy środek prawny dopuszczalny.

§ 7.

Obowiązek dostawy nie ulega zwłoce wskutek postępowania sądowego (§ 6.).

O ile inny układ nie przyjdzie do skutku, należy zapłacić cenę gotówką przed oddaniem lub zabezpieczyć zapłatę, która ma być uiszczoną w ciągu czternastu dni od dnia oddania. Gdy cena nie jest jeszcze przed oddaniem ustanowiona, wówczas oznacza wysokość zabezpieczenia, jakie ma być danem, władza rekwiirująca (§ 4., ustęp 1.).

§ 8.

Minister spraw wewnętrznych może w porozumieniu z interesowanymi Ministrami celem zabezpieczenia zaopatrzenia ludności w pewne niezbędne przedmioty zapotrzebowania:

1. wydawać polecenia wytwórcom takich przedmiotów, jakoteż trudniącym się handlem i przemysłem przy uwzględnieniu ich możliwości świadczenia i ekonomicznego położenia, co do prowadzenia przedsiębiorstwa, zbytu, nabycia, cen i prowadzenia ksiąg;

2. w tych samych warunkach zobowiązać wytwórców tego rodzaju przedmiotów do dalszego wytwarzania;

3. wytwórców niezbędnych przedmiotów zapotrzebowania w razie, gdyby się wzbraniali dalej wytwarzać, albo jeżeli polecenie na podstawie l. 2. z uwagi na ekonomiczne położenie nie może być wydanem, zobowiązać do ustąpienia państwu za wynagrodzeniem zakładów swego przedsiębiorstwa i zakładów przemysłowych, przy czem to wynagrodzenie ustanawia władza, która wydała polecenie;

4. upoważniać gminy lub instytucje, służące ogólnemu dobru, do zawierania umów co do dostarczania takich przedmiotów i w tym celu zobowiązać wytwórców jakoteż trudniących się handlem i przemysłem do udzielania wyjaśnień co do istniejących umów o dostawę;

5. oddać wyłączne zaopatrywanie w takie przedmioty poszczególnych zakładów, miejscowości lub obszarów gminom lub instytucjom służącym ogólnemu dobru, albo jednemu lub więcej wytwórcom, handlarzom lub przemysłowcom i wydawać przytem zarządzenia co do prowadzenia tego przedsiębiorstwa, a w szczególności co do odprzedaży i cen;

6. wydawać przepisy celem uregulowania konsumcyi.

Wydanie zarządzeń w myśl powyższych przepisów nie jest dopuszczalne, jeżeli zarządzenie tego rodzaju może być wydanem na podstawie osobnych rozporządzeń, regulujących poszczególne przedmioty zapotrzebowania.

Minister spraw wewnętrznych może w porozumieniu z interesowanymi Ministrami w poszczególnych wypadkach upoważnić polityczne władze krajowe do wydania zarządzeń powyższego rodzaju lub im to nakazać.

W braku takiego upoważnienia lub nakazu nie wolno politycznej władzy krajowej wydawać zarządzeń tego rodzaju.

§ 9.

Jeżeli handel niezbędnymi przedmiotami zapotrzebowania daje powód do zarzutów co do

sposobu prowadzenia przedsiębiorstwa lub co do osoby trudniącego się handlem, wówczas może mu polityczna władza krajowa na wniosek politycznej władzy powiatowej zakazać prowadzenia handlu tymi przedmiotami.

Zakaz ten należy w szczególności wydać, jeżeli trudniący się handlem postępuje wbrew przepisom władzy, lub też jeżeli zleceniom władzy zadość nie uczynił, albo jeżeli się ze sposobu prowadzenia przezeń przedsiębiorstwa okazuje, że on swych interesów nie prowadzi celem zaopatrywania targu w niezbędne przedmioty zapotrzebowania, lecz głównie w tym zamiarze, aby dla osiągnięcia zysku z pośrednictwa wykorzystać wahanie cen, powstające wskutek nadzwyczajnych stosunków.

Ministerstwo handlu może rozporządzić, że do handlu niezbędnymi przedmiotami zapotrzebowania potrzebnem jest osobne pozwolenie, oraz ustanowić warunki, pod którymi takiego pozwolenia można udzielić w ogólności lub z ograniczeniem na poszczególne przedmioty zapotrzebowania.

§ 10.

Kto postępuje wbrew przepisom wydanym na zasadzie §§ 4., 8. lub 9., będzie karany grzywną do pięciu tysięcy koron lub aresztem do sześciu miesięcy, o ile czyn ten nie podlega surowszej karze.

Kto do takiego czynu podnawia lub w jego dokonaniu współdziała, ma być w ten sam sposób ukaranym.

Uwidocznienie i ustanowienie cen; zapewnienie obrotu targowego.

§ 11.

Kto w sposób zarobkowy lub na targu trzyma na sprzedaż środki żywności lub je sprzedaje, winien w swym, dla kupujących dostępnym lokalu przedsiębiorstwa, na swem stanowisku sprzedaży lub placu targowym, w wyraźnie widocznem miejscu i w wyraźnie czytelnem piśmie uwidocznienie ceny za poszczególne środki żywności z uwzględnieniem ich jakości i ilości.

Jeśli towary sprzedaje się na wagę, winni sprzedający dozwalać bezpłatnego używania swych wag przez kupujących do sprawdzenia wagi sprzedanych artykułów.

Kto działa przeciw któremu z tych przepisów, będzie karany grzywną do dwu tysięcy koron, lub aresztem do trzech miesięcy.

§ 12.

Polityczna władza krajowa może przy ustanawianiu cen maksymalnych (taryfa maksymalna) dla drobnej sprzedaży artykułów, należących do najniezbędniejszych potrzeb życia codziennego, odstąpić od postępowania, przewidzianego w § 51., ustęp 3. ustawy przemysłowej.

§ 13.

Polityczna władza krajowa i za jej upoważnieniem polityczna władza powiatowa może w interesie zaopatrywania ludności zmieniać lub uzupełniać przepisy targowe z wyjątkiem taryfy należytości targowych.

Gmina miejscowości targowej ma przed otwarciem targu ustanawiać przez swe organa dopuszczalne na czas trwania targu ceny sprzedaży środków żywności i to zarówno dla hurtownego jak i dla drobnego handlu, ogłosić je na placu targowym i starać się odpowiednimi środkami o ich przestrzeganie, w razie potrzeby także przez natychmiastowe usunięcie z targu.

§ 14.

1. Kto kogoś odwodzi od udania się na targ z niezbędnymi przedmiotami zapotrzebowania w tym celu, by zmniejszyć zaopatrzenie targu;

2. handlarz, który w drodze na targ odkupuje od udającego się na targ niezbędne przedmioty zapotrzebowania, sprowadzane przezeń na targ;

3. kto sprzedaje lub kupuje przed rozpoczęciem się urzędowych godzin targowych przyniesione na targ niezbędne środki zapotrzebowania;

4. kto przekracza ogłoszone na placu targowym jako dopuszczalne ceny sprzedaży środków żywności, lub inne ustanowione ceny maksymalne,

będzie karany grzywną do dwu tysięcy koron lub aresztem do trzech miesięcy, zaś przy okolicznościach obciążających grzywną do pięciu tysięcy koron, lub aresztem do sześciu miesięcy, o ile czyn nie ulęga surowszej karze. W wypadkach oznaczonych pod l. 3. i 4. może być także winowajca wykluczonym z targu na zawsze lub na pewien czas.

Tym samym karom ulegają osoby, które podmawiają do jednego z wymienionych czynów karygodnych, lub w ich dokonaniu współdziałają.

Naruszenie obowiązku dostawy.

§ 15.

1. Kto narusza rozmyślnie obowiązek, polegający na wytwarzaniu lub dostarczaniu niezbęd-

nych przedmiotów zapotrzebowania, a uzasadniony poleceniem władzy, wydanem na podstawie §§ 4. lub 8.;

2. subliwerant, pośrednik lub funkcyjaryusz, zatrudniony przy takim wytwarzaniu lub takiej dostawie, który naruszeniem swych obowiązków naraża rozmyślnie na szwank odnośne świadczenie, lub je udaremnia,

będzie karany za występki ścisłym aresztem od jednego miesiąca do jednego roku, jeśli przez ten czyn zaopatrzenie większej liczby osób w niezbędne przedmioty zapotrzebowania było na szwank narażone. Obok kary na wolności może być nałożoną kara pieniężna aż do dwudziestu tysięcy koron.

§ 16.

1. Kto rozmyślnie narusza obowiązek, polegający na dostarczaniu niezbędnych przedmiotów zapotrzebowania, a uzasadniony umową zawartą z władzą publiczną;

2. subliwerant, pośrednik lub funkcyjaryusz zatrudniony przy takiej dostawie, który naruszeniem swych obowiązków rozmyślnie naraża na szwank odnośne świadczenie, lub je udaremnia,

będzie karany za występki ścisłym aresztem od jednego miesiąca do jednego roku. Obok kary na wolności można nałożyć karę pieniężną aż do dwudziestu tysięcy koron.

Zatajenie zapasów.

§ 17.

1. Kto wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi do udzielania wyjaśnień zataja rozmyślnie przed władzą będącą w jego posiadaniu, lub przechowywaniu zapasy niezbędnych przedmiotów zapotrzebowania, będzie karany za przekroczenie aresztem od jednego tygodnia do sześciu miesięcy. Obok kary na wolności może być nałożoną kara pieniężna do dwu tysięcy koron.

2. Kto staje się winnym takiego działania co do zapasów, których wartość przewyższa pięćset koron, będzie karany za występki ścisłym aresztem od jednego miesiąca do jednego roku. Obok kary na wolności może być nałożoną kara pieniężna do dwudziestu tysięcy koron.

Takim samym karom podlegają osoby, które działają w zastępstwie obowiązanych do wyjaśnień i staną się winnymi tego rodzaju zatajenia.

Podbijanie cen.

§ 18.

1. Kto wykorzystując spowodowane stanem wojennym nadzwyczajne stosunki, żąda za niezbędne

przedmioty zapotrzebowania widocznie nadmiernych cen, będzie karany za przekroczenie aresztem od jednego tygodnia do sześciu miesięcy. Obok kary na wolności może być nałożoną kara pieniężna do dwu tysięcy koron.

2. Powrotny winowajca będzie karany za występki ścisłym aresztem od jednego miesiąca do jednego roku. Obok kary na wolności może być nałożoną kara pieniężna do dwudziestu tysięcy koron.

§ 19.

1. Kto przy zakupie niezbędnego przedmiotu zapotrzebowania, który chce dalej odprzedać, ofiaruje cenę wyższą od żądanej przez sprzedającego lub, gdy się nie żąda pewnej oznaczonej ceny, ofiaruje wyższą od zwyczajnej dotąd ceny, będzie karany za przekroczenie aresztem od jednego tygodnia do sześciu miesięcy. Obok kary na wolności może być nałożoną kara pieniężna do dwu tysięcy koron.

2. Powrotny winowajca będzie karany za występki ścisłym aresztem od jednego miesiąca do jednego roku. Obok kary na wolności może być nałożoną kara pieniężna do dwudziestu tysięcy koron.

§ 20.

Kto się zmawia z innymi, żeby za niezbędne przedmioty zapotrzebowania żądać w wykorzystaniu nadzwyczajnych stosunków, spowodowanych stanem wojennym, widocznie nadmiernych cen, będzie karany za występki ścisłym aresztem od jednego miesiąca do jednego roku. Obok kary na wolności może być nałożoną kara pieniężna do dwudziestu tysięcy koron.

§ 21.

1. Kto niezbędne przedmioty zapotrzebowania uszkadza, niszczy lub czyni bezwartościowymi, by zmniejszyć podaż takich przedmiotów;

2. kto celem podbicia ceny do nadmiernej wysokości skupuje niezbędne przedmioty zapotrzebowania, albo ogranicza ich wytwarzanie lub handel nimi;

3. kto rozpusza nieprawdziwe pogłoski, albo też używa innego środka do wprowadzenia w błąd celem wywołania drożyzny w niezbędnych przedmiotach zapotrzebowania,

będzie karany za występki ścisłym aresztem od jednego miesiąca do jednego roku. Obok kary na wolności może być nałożoną kara pieniężna do dwudziestu tysięcy koron.

Konfiskata zapasów, utrata uprawnienia przemysłowego i opublikowanie wyroku.

§ 22.

W przypadkach zasądzenia po myśli §§ 3., 11., 14. do 21. może być w wyroku orzeczoną konfiskata zapasów należących do sprawcy na rzecz państwa. To samo może być zarządzone przy zasądzeniu po myśli § 10., jeżeli sprawca stał się winnym działania wbrew wydanemu przez władzę nakazowi dostawy niezbędnych przedmiotów zapotrzebowania, albo postąpienia wbrew przepisom § 9.

Władze bezpieczeństwa i władze, powołane do orzeczenia konfiskaty, mogą celem jej zabezpieczenia zarządzić zajęcie zapasów.

Skonfiskowanych zapasów ma państwo użyć do zaopatrzenia ludności.

W przypadkach zasądzenia po myśli §§ 10., 11., 14. do 21. można orzec także utratę uprawnienia przemysłowego na zawsze lub na czas oznaczony.

§ 23.

Jeżeli opublikowanie zasądzenia za podbijanie cen jest wskazanem ze względu na interes publiczny, oznacza sąd w wyroku jedno lub więcej pism drukowanych, w których orzeczenie ma być opublikowanem jednorazowo na koszt winnego. Sąd może obok lub zamiast ogłoszenia w pismach drukowanych zarządzić, że orzeczenie będzie publicznie przybite w gminach, gdzie winowajca mieszka i gdzie popełnił karygodną czynność.

Jeśli za tem przemawiają szczególne powody, należy opublikować także motywy wyroku.

Postanowienia ogólne.

§ 24.

Przeciw zarządzeniom, wydanym przez władze polityczne na podstawie postanowień §§ 1., 2., 4., 5., 7., 8., 9., 12. i 13., ustęp 1., i przez gminę miejscowości targowej na zasadzie § 13., ustęp 2., nie jest odwołanie dopuszczalnem. Zastrzega się jednakże przełożonej władzy politycznej zbadanie z urzędu wszystkich zarządzeń i w razie potrzeby wydanie odpowiednich zleceń.

§ 25.

Postępowanie z powodu czynów karygodnych wymienionych w §§ 3., 10., 11. i 14. należy

do politycznych władz powiatowych, postępowanie z powodu czynów karygodnych. wymienionych w §§ 15. do 21., do sądów.

Co do przekroczeń, podpadających pod zakres działania władz politycznych, mogą być wydawane stosownie do rozporządzenia ministeryalnego z dnia 1. marca 1915, Dz. u. p. Nr. 49, zarządzenia karne bez poprzedniego postępowania.

§ 26.

Gminy są obowiązane do współdziałania przy przeprowadzeniu tego rozporządzenia cesarskiego.

Postanowienia końcowe.

§ 27.

Upoważnia się rząd do zmiany lub uzupełnienia w drodze rozporządzenia postanowień tego rozporządzenia cesarskiego, do uchylenia jego mocy obowiązującej w całości lub części, dla wszystkich albo tylko dla poszczególnych obszarów administracyjnych.

§ 28.

To rozporządzenie cesarskie nie narusza wydanych z powodu wojny osobnych przepisów o stwierdzaniu zapasów, cenach maksymalnych, obowiązku dostawy i t. p.

Artykuł II.

To rozporządzenie cesarskie wchodzi w życie trzeciego dnia po dniu ogłoszenia.

Sprawy karne będące w toku z powodu naruszenia obowiązku dostawy, mają sądy oddać politycznym władzom powiatowym, jeżeli czyn po myśli tego rozporządzenia nie podpada już więcej pod kompetencję sądową. Wyjątek stanowią te przypadki, w których wyrok w pierwszej instancji został wydany przed dniem wejścia w życie tego rozporządzenia.

Wykonanie tego rozporządzenia cesarskiego porucza się Ministrowi spraw wewnętrznych w porozumieniu z innymi interesowanymi Ministrami.

Wiedeń, dnia 21. sierpnia 1916.

Franciszek Józef wkr.

Stürgkh wkr.

Georgi wkr.

Forster wkr.

Trnka wkr.

Morawski wkr.

Hohenlohe wkr.

Hochenburger wkr.

Hussarek wkr.

Zenker wkr.

Leth wkr.

Spitzmüller wkr.